

SZAVAZATSZONDA.HU – PARLAMENTI VÁLASZTÁSOK 2010

TAPASZTALATOK, VÁLTOZÁSOK, EREDMÉNYEK¹

A választópolgár az urnákhoz járuláskor több különféle szempont vagy azok különféle együttese alapján dönthet voksának odaítéléséről. Ezek közül talán az öt legfontosabb általános kategóriát a következőképp határozhatjuk meg: ideológiai elkötelezettség és ennek megfelelően kialakult pártkötődés; vezető politikus személyek iránti szimpátia vagy antipátia – például vezetői képességek megítélése, esetleg szakmai-politikai-magánéleti múlt alapján; politikai csoportok a választást megelőző kormányzati, ellenzéki vagy parlamenten kívüli szerepének megítélése; „racionalizáló” választói magatartás (vagyis a demokrácia intézményeinek működéséről tartott nézetek – például parlamentbe jutáshoz, alkotmányozó többséghez, váltógazdasághoz való viszonyulás); a meghirdetett választási program egyes szakpolitikai elemeinek és az egyéni érdekeknek, vallott értékeknek az összevetése. Természetesen ezen aspektusok súlya mindenkinél különböző, és a társadalomra e tekintetben jellemző minták is változnak korszakról korszakra és országról országra egyaránt. Az viszont talán kijelenthető, hogy a pártok részéről tartalmilag leginkább változékony és legkevésbé megjósolható, ugyanakkor legkevésbé szubjektív és épp ezért egyszersmind „öszönből” legkevésbé megítélhető elem a szakpolitikai program – mindazonáltal, ha a képviseleti demokrácia egyik legfőbb értékének a választók érdekeinek és értékeinek a választottak általi képviselését tartjuk, akkor csöppet sem súlytalan. Méghozzá nem csak az elmélet szerint, hanem – legalábbis elvileg, a választópolgárok bevallása szerint – a gyakorlatban is, hiszen Forsense 2010-es parlamenti választás előtt készült felmérése szerint a szavazók 44 %-ának a pártok választási programja a legfontosabb döntési szempont.² Mivel a választópolgárok tehát jellemzően ezen, egyébként is csak fáradtságosan kiismerhető, szegmensben a legkevésbé tájékozottak, ezért tartják a készítőket fontosnak, hogy könnyed formában segítsék az eligazodást. E rendeltetést szolgálja a Szavazatszonda – immár második alkalommal.

A 2010-es országgyűlési választásokra elkészített választási tájoló „éles” fázisa a 2010. március 25-e és május 1-e közötti időszakban volt. E bő hónap során az oldalon 85.133 látogatást regisztráltunk. Ezzel majdnem megháromszorozódott a tavalyi eredmény. Ráadásul a Szavazatszonda a felhasználók által produkált tartalmak tanúsága alapján valóban élni kezdett, elkezdték igazán használni. Így több blogon, portálon lehetett találkozni olyan bejegyzésekkel, hogy – megbizonyosodni kívánván a megbízhatóságáról – egyes felhasználók elkezdték tesztelni: jellemzően általuk kedvelt vagy éppen nekik nem tetsző pártok ismert vagy vélt álláspontjainak betáplálásával próbálkoztak, de volt olyan is, aki úgy ment végig a kérdőíven, hogy minden ilyen dimenzióban értelmezhető tézisre „önző” állampolgárként próbált válaszolni, hogy így végül

¹ A tanulmány rövidített változat, a részletesebb elemzés a *Társadalom & Politika* folyóirat 2010/2. számában olvasható. A *Társadalom & Politika* korábbi számai elérhetők a www.tarsadalomespolitika.hu weboldal címen.

² <http://www.forsense.hu/?page=cikk&source=publiclife&id=155&p=1>

megkapja, melyik a „társadalmilag legkevesebb felelősséget vállalni kívánók” pártja. Természetesen nem ez volt a jellemző, hisz a túlnyomó többség csak egyszer és nyilvánvalóan a saját valós vélekedései alapján végezte el a kitöltést, de a jelenség mindenesetre figyelemre méltó.

A módszertant illetően, a tézisek megfogalmazásánál és szelekciójakor a már tavaly is bevált kritériumrendszert alkalmazták a készítők: A szabatos megfogalmazáson kívül törekedtek a minél nagyobb mértékű tematikai változatosságra és az aktualitás és a relevancia követelményére is; továbbá az is fontos szempont volt, hogy a kérdések között lehetőleg minden párt kampánytematikája közel hasonló súllyal essen latba, vagyis hogy ne forduljon elő az, hogy a tézisek zöme egyik vagy másik párt politikai napirendjéből kerül ki. Mindemellett azonban fontos változások is történtek.

Az egyik az eredmény-számítási rendszer. Tavaly ez a következőképp működött: három válaszlehetőség (Egyetért / Közömbös / Nem ért egyet) közül lehetett választani; a pontozás kétszatos volt, vagyis egyezésért 1, az egyezés hiányáért 0 pont járt; a súlyozásnak csak holtverseny esetén volt jelentősége (ilyenkor a több súlyozott egyezéssel rendelkező párt került feljebb a sorban). Ezzel szemben idén a számítást is meg kívántuk változtatni. Az eredeti három válaszlehetőséghez egy negyedik is társult, a „nincs válasz” opció, amelyek a végeredmények kiszámításakor nem kerültek értékelésre. Az idei „finomhangolás” révén számításba került a pártválaszok és a felhasználói válaszok közötti távolság is; vagyis a pontozás a tervek szerint háromszatosra vált: ha egybesett a párt és a felhasználó válasza, akkor az az értékelésben 1 pontot ért az elképélések szerint, az ellentétesség (egyik egyetért a másik nem ért egyet) pedig pontlevonással járt. A súlyozás kétszeres szorzóval került számításba, vagyis – például – egy sok súlyozott egyezéssel rendelkező párt elúgorhatott egy olyanra, amelyiknél ugyan több volt az egyezés, de ezek közül elégszer kevesebb volt a súlyozott

Az alábbi táblázat tartalmazza az egyes tézisek tekintetében keletkezett válaszarányokat. Ha végigvizsgáljuk a táblázatban rögzített adatokat, láthatjuk, hogy „papírforma” eredmények éppúgy születtek, mint meglehetősen váratlan, a „közvélekedés” ismeretében kevéssé előrejelezhető válaszarányok.

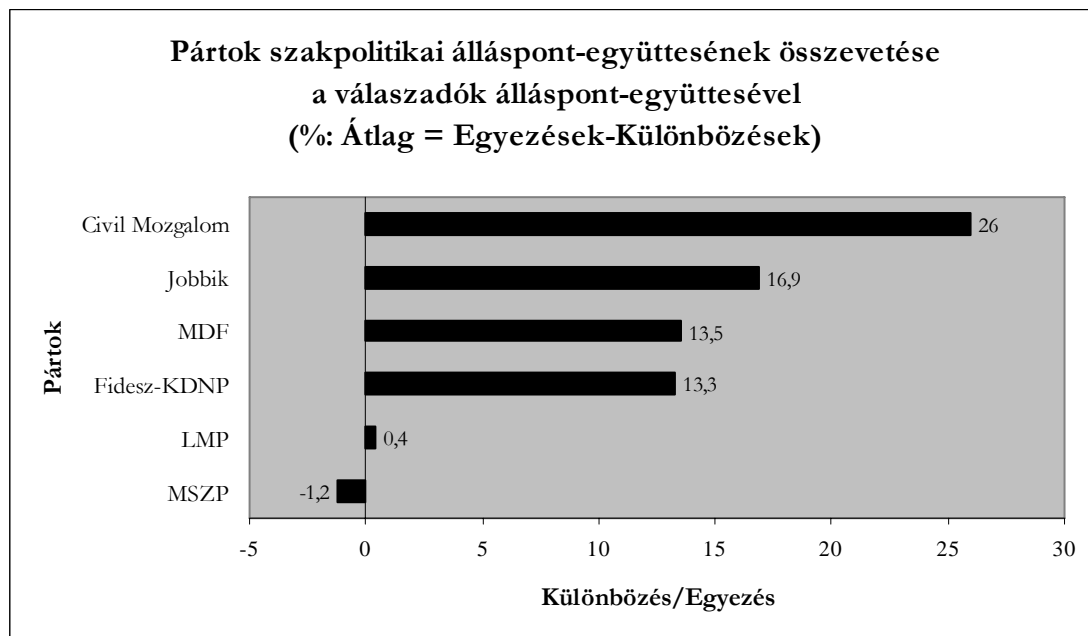
1. TÁBLÁZAT: VÁLASZOK MEGOSZLÁSA TÉZISENKÉNT³

TÉZIS	EGYETÉRT	NEM ÉRT EGYET	KÖZÖMBÖS	NINCS VÁLASZ
A határon túli magyarok számára hazánkban meg kell adnia a kettős állampolgárságot.	56,38%	26,28%	16,73%	0,61%
Adórendszerünkben nagyobb hangsúlyt kell kapjanak a vagyoni típusú adók.	67,30%	17,68%	14,64%	0,37%
Vissza kell állítani a 13. havi nyugdíjat.	40,18%	38,37%	21,20%	0,24%
A választási rendszerünkben meghatározott 5%-os parlamenti bejutási küszöböt csökkenteni kell.	25,25%	57,30%	17,17%	0,28%
NATO-tagságunk mellett is indokolt, hogy hazánk önálló, hagyományos védelmi képessége a jelenleginél erősebb legyen.	56,03%	26,91%	16,84%	0,22%
Be kell vezetni a családi adózást.	44,32%	38,21%	17,01%	0,46%
A kis forgalmú és kiváltható vasúti szárnyvonalakat meg kell szüntetni.	37,96%	46,29%	15,48%	0,27%
A nem súlyos bűncselekmények elkövetőit börtön helyett inkább házi őrizetre kell ítélni.	23,62%	62,31%	13,75%	0,31%
Jó, ha az általános iskola első négy évfolyamában nem lehet buktatni.	13,93%	78,36%	7,56%	0,15%
Szükség van a sorkötelezettség visszaállítására.	32,99%	52,83%	13,97%	0,21%
A gyermekek után járó családi pótlékot jövedelmi feltételekhez kell kötni.	65,34%	27,62%	6,75%	0,29%
Az 1000 fő alatti települések önkormányzatait össze kell vonni.	56,02%	28,03%	15,70%	0,24%
Egyfajta „vizitdíj” bevezetése kívánatos az egészségügyben.	39,19%	52,10%	8,51%	0,20%
A holokauszttagadást nem a büntetőjog eszközeivel kell visszaszorítani.	59,68%	21,87%	18,06%	0,39%
A tubesi NATO-radart meg kell építeni, a természetvédelmi aggályok ellenére is.	25,71%	51,31%	22,61%	0,37%
A rendőrség mellett új állami rendvédelmi fegyveres testület felállítása szükséges a vidéki közbiztonság és terményvédelem érdekében.	44,45%	46,07%	9,25%	0,23%
A minimálbért adókötelessé kell tenni.	26,53%	62,48%	10,67%	0,32%
A szegregációt – így például a romák elkülönített oktatását – fel kell számolni.	37,45%	47,59%	14,57%	0,39%
Az internetes kalóztöltésekkel szemben a törvény nagyobb szigorával kell fellépni, a szerzői jogok védelmében.	23,03%	50,92%	25,82%	0,23%
Csökkenteni kell a multinacionális vállalkozásoknak biztosított adókedvezményeket.	70,12%	19,69%	9,86%	0,32%
Szükség van tandíjra az állami felsőoktatásban.	38,66%	50,32%	10,73%	0,29%
Országos szinten be kell vezetni a szociális kártyát, vagyis segélyből bizonyos árucikkekre, szolgáltatásokra (pl. alkohol, cigaretta, játékgépek) ne lehessen költeni.	87,79%	7,75%	4,29%	0,17%
Csökkenteni kell az üzemanyagokat terhelő jövedéki adó mértékét.	78,81%	11,04%	9,95%	0,21%
Kívánatos a több biztosítós modellre való áttérés az egészségügyben.	41,72%	35,08%	22,74%	0,46%
Az egyházak állami támogatását csökkenteni kell: kerüljön előtérbe a hívek általi finanszírozás.	59,75%	26,90%	13,13%	0,23%
Csak emelt szintű érettségivel lehessen bejutni a magyar egyetemekre és főiskolákra.	55,20%	32,28%	12,30%	0,22%
Magyarországnak – szimbolikus jelentőségénél fogva – új alkotmányra van szüksége.	53,41%	22,25%	23,94%	0,40%
Szükség van nemzeti légitársaságra.	55,59%	16,96%	27,23%	0,22%
Legyen tilos a dohányzás a nyilvános szórakozóhelyeken.	61,05%	24,49%	14,29%	0,17%
A választások után összeülő új országgyűlés egyik első dolga kell legyen a kampány- és pártfinanszírozás jelenlegi szabályozásának átláthatóbbá tétele.	84,79%	3,94%	11,14%	0,14%

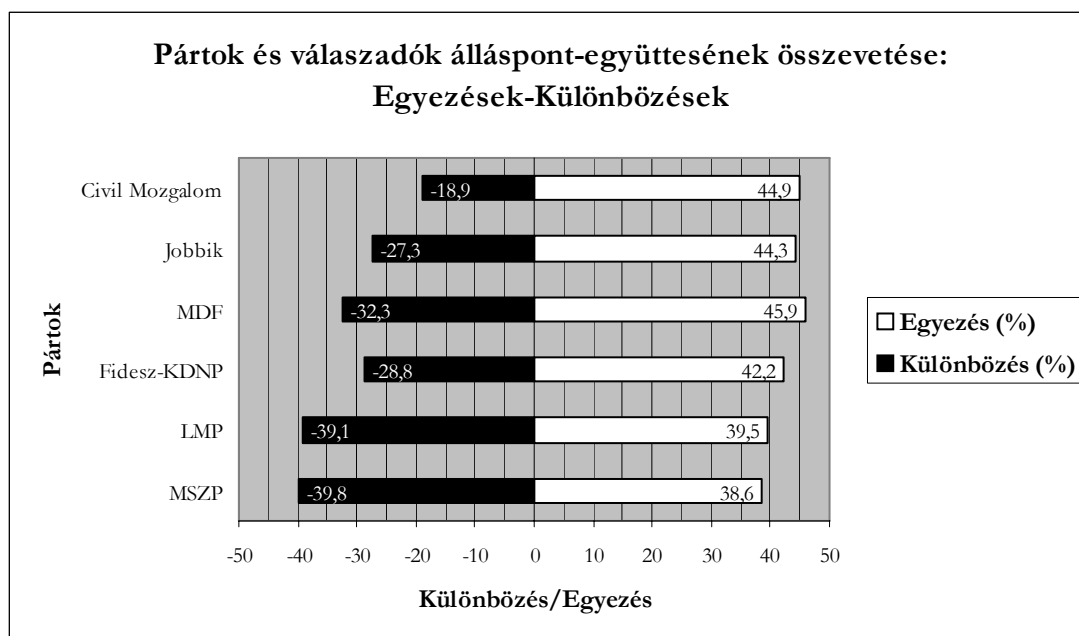
³ Szürke háttérrel az adott kérdésre legtöbb szavazatot kapott „győztes” mezők; félkövér, illetve dőlt szedésű a legmagasabb, illetve legalacsonyabb értékű „győzelem”, „vereség”, „közömbösség”; az értékek közötti különbségek is ezen esetekben mutatták a negatív és pozitív szélsőértékeket.

A következő két diagram önmagában is érdekes, de egymással összevetve különösen tanulságos lehet – nem kevésbé a módszertan tekintetében is.

1. ÁBRA: PÁRTOK ÁLLÁSPONT-EGYÜTTESÉNEK EGYEZÉSE, ILLETVE KÜLÖNBÖZÉSE A VÁLASZADÓK ÁLLÁSPONT-EGYÜTTESÉIHEZ KÉPEST („ABSZOLÚT EREDMÉNYEK”, PÁRTONKÉNT)

2. ÁBRA: AZ ÁLLÁSPONT-EGYÜTTESÉK ÁTLAGÁNAK SZÉTBONTÁSA EGYEZÉSEKRE ÉS KÜLÖNBÖZÉSEKRE

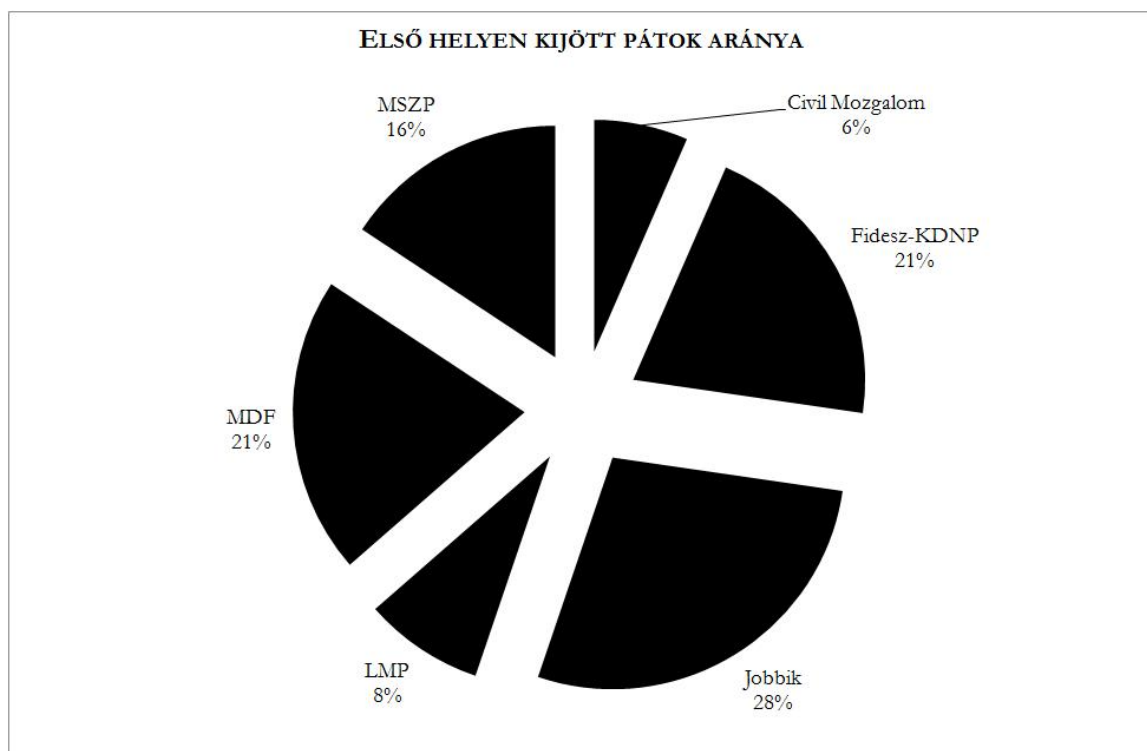

Mint azt láthatjuk, az előbbi sávdiaagram értékei az utóbbi sávdiaagram értékeinek összegzéséből adódnak. (Civil Mozzgalom: $44,9 - 18,9 = +26$; Jobbik: $44,3 - 27,3 = +16,9$; MDF: $45,9 - 32,3 = +13,5$; Fidesz-KDNP: $42,2 - 28,8 = +13,3$; LMP: $39,5 - 39,1 = +0,4$; MSZP: $38,6 - 39,8 = -1,2$. Az értékeket az 1. táblázatban ismertetett tézisenkénti eredmények és a pártok

által adott válaszok összevetésével kapjuk: a százalékos értékeket az egyes pártok tézisenkénti egyezése (0 egységnyi távolság) esetén +1-gyel, tézisenkénti különbözősége (2 egységnyi távolság) esetén -1-gyel,⁴ nem-egyezése (1 egységnyi távolság) esetén pedig 0-val megszorozva, tézisenként ezek összegét, majd pedig a 30 tézis számtani átlagát véve). Kiviláglik tehát, hogy a sorrend az MDF-et leszámítva mindkét esetben ugyanaz, az MDF túl sok „népszerűtlen” álláspontja azonban sokat elvett a „népszerű” álláspontjaival szerzett pontjaiból, míg a Civil Mozgalom – amúgy messze a legtöbb semleges választ adva – eredményesen megőrizte azokat.

A harmadik – és rendszerint legnagyobb érdeklődéssel fogadott – kimutatás a pártok egymáshoz képesti győzelmi aránya, azaz, hogy melyik párt hány felhasználó esetében végzett az első helyen. Itt – legfőképpen, ha összehasonlítjuk azt a választások tényleges eredményeivel – meglepően kiegyensúlyozott teljesítményt produkáltak a pártok, az alábbi diagramon mutatott arányok szerint.

3. ÁBRA: A SZAVAZATSZONDA PÁRTJAINAK GYŐZELMI ARÁNYAI („RELATÍV EREDMÉNYEK”, AZ ÖSSZES PÁRT VISZONYLATÁBAN)

Leolvasható, hogy a Szavazatszonda „választását” a Jobbik nyerte 28%-os eredménnyel,⁵ megosztott 2. helyen a Fidesz-KDNP és az MDF áll 21-21%-kal, az MSZP 16%-kal a negyedik, míg tőlük leszakadva található 8%-kal az LMP, utolsó pedig a Civil Mozgalom lett 6 %-kal.

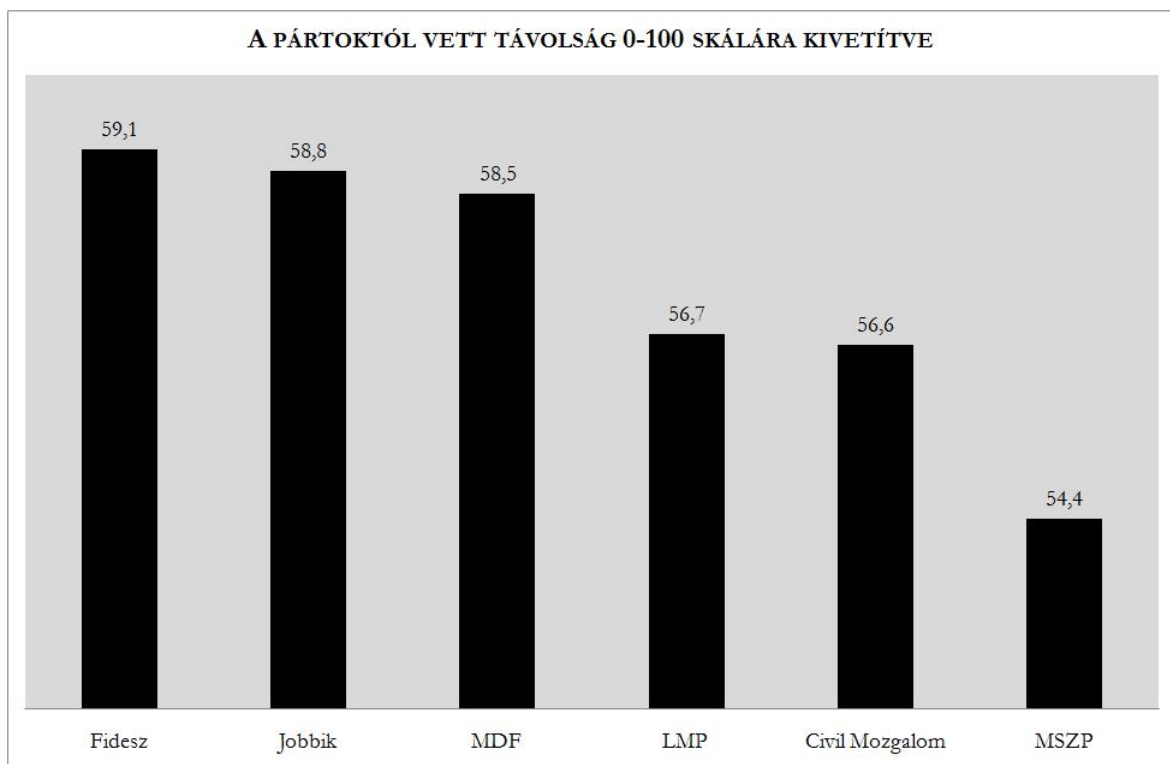
A pártok által elért első helyek mellett az is fontos, hogy összességben mennyire kerültek közel az egyes felhasználók véleményéhez. Ha egy párt nagyon „megosztó” akkor lehetséges, hogy a sok első helye mellett sok utolsó helyet is begyűjt, míg egy másik párt esetében előfordulhat, hogy kevés első helyet tud szerezni, de sokszor kerül második, harmadik helyre. Az összes válasz

⁴ A Szavazatszonda eredményeinek kiszámításakor alkalmazott -0,5-szeres szorzót alkalmazva sem változik a sorrend, csak a különbségek mértéke változik – és persze az abszolút értékek.

⁵ Mint a későbbiekben utalunk rá, a Jobbik kiemelkedő eredményének egyik magyarázata, hogy a radikális párt szimpatizánsai az átlagon felüli számban használták a Szondát.

alapján kiszámoltuk azt, hogy a válaszadók véleménye 0-100-as skálán mennyire van közel a pártok véleményéhez. Ha 0 a változó értéke, akkor a lehető legtávolabb van a kérdezett és a párt véleménye, ha 100 az érték akkor a lehető legközelebb (minden kérdésben megegyezett a véleményük). Ahogy a lenti ábra mutatja, összességében a Fidesz véleményéhez voltak a leginkább közel a kérdezettek, ezt követte nagyon kicsi különbséggel a Jobbik és az MDF. Ez azt mutatja, hogy a Jobbik bár sok első helyett begyűjtött, de sok felhasználótól viszont nagyon távol került, így kerülhetett a Fidesz mögé az összesített listán. Az LMP és a Civil mozgalom viszonylag kevés első helyet tudott megszerezni a felhasználók között, de összességben jobban szerepelt, mint az MSZP. A pontszámok közti különbségek jól mutatják, hogy egyik párt programja se került nagyon közel a kitöltőkhöz, a programok megítélése alapján nem volt jelentős különbség a pártok támogatói között.

4. ÁBRA: A PÁRTOKTÓL VETT TÁVOLSÁG 0-100-AS SKÁLÁN

A kérdések súlyozásának lehetőségét már a tanulmány bevezető, módszertani részében is megemlítettük. Önmagában is érdekes, hogy a válaszolók mely kérdéseket tartották fontosnak. A kitöltők több mint kétharmada kihasználta a súlyozás lehetőségét. A legtöbben az állampolgárság megadásával kapcsolatos válaszukat súlyozták, de az első ötbe került a szociális kártyával kapcsolatos kérdés, illetve három adózással kapcsolatos kérdés is.

2. TÁBLÁZAT: A SZAVAZATSZONDA FELHASZNÁLÓI MELY KÉRDÉSEKET SÚLYOZTÁK⁶

TÉZIS	HÁNYSZOR SÚLYOZTÁK A KÉRDÉST	A SÚLYOZÁST HASZNÁLÓK HÁNY SZÁZALÉKA SÚLYOZTA A KÉRDÉST
A határon túli magyarok számára hazánknak meg kell adnia a kettős állampolgárságot.	12776	32,44%
Be kell vezetni a családi adózást.	11047	28,05%
Országos szinten be kell vezetni a szociális kártyát, vagyis segélyből bizonyos árucikkekre, szolgáltatásokra (pl. alkohol, cigaretta, játékgépek) ne lehessen költeni.	10794	27,41%
Csökkenteni kell a multinacionális vállalkozásoknak biztosított adókedvezményeket.	10635	27,01%
Adórendszerünkben nagyobb hangsúlyt kell kapjanak a vagyoni típusú adók.	9243	23,47%
Csökkenteni kell az üzemanyagokat terhelő jövedéki adó mértékét.	8029	20,39%
A gyermekek után járó családi pótlékot jövedelmi feltételekhez kell kötni.	7984	20,27%
[...]		
Kívánatos a több biztosítós modellre való áttérés az egészségügyben.	4136	10,50%
A nem súlyos bűncselekmények elkövetőit börtön helyett inkább házi őrizetre kell ítélni.	3554	9,03%
A választási rendszerünkben meghatározott 5%-os parlamenti bejutási küszöböt csökkenteni kell.	3220	8,18%
A kis forgalmú és kiváltható vasúti szárnyvonalakat meg kell szüntetni.	3092	7,85%
A tubesi NATO-radart meg kell építeni, a természetvédelmi aggályok ellenére is.	2112	5,36%
Az internetes kalóztöltésekkel szemben a törvény nagyobb szigorával kell fellépni, a szerzői jogok védelmében.	2100	5,33%
Szükség van nemzeti légitársaságra.	982	2,49%

Az eredmények ismertetésének második részéből egyrészt a felhasználók demográfiai összetételéről, másrészt pedig a Szavazatszonda felhasználói fogadtatásáról tájékozódhatunk.

⁶ A 20%-knál nagyobb és a 10%-knál kisebb eredmények kiemelve.

3. TÁBLÁZAT: A SZAVAZATSZONDA FELHASZNÁLÓINAK DEMOGRÁFIAI ÖSSZETÉTELE
(NEMI MEGOSZLÁS, KORCSOPORTOK, RÉGIÓ, TELEPÜLÉSTÍPUS,
ILLETVE ISKOLAI VÉGZETTSÉG SZERINT)

		MEGOSZLÁS
KORCSOPORT	18 vagy 18 alatt	4%
	19-25	25%
	26-35	30%
	36-45	17%
	45 felett	24%
NEM	Férfi	59%
	Nő	41%
ISKOLAI VÉGZETTSÉG	Alapfokú	5%
	Középfokú	41%
	Felsőfokú	54%
RÉGIÓ	Budapest	41%
	Nyugat-Dunántúl	8%
	Közép-Dunántúl	10%
	Dél-Dunántúl	5%
	Pest megye	13%
	Észak-Magyarország	7%
	Észak-Alföld	8%
	Dél-Alföld	8%
TELEPÜLÉSTÍPUS	Fővárosi kerület	41%
	Megyeszékhely vagy megyei jogú város	22%
	Város	23%
	Nagyközség	4%
	Község	10%

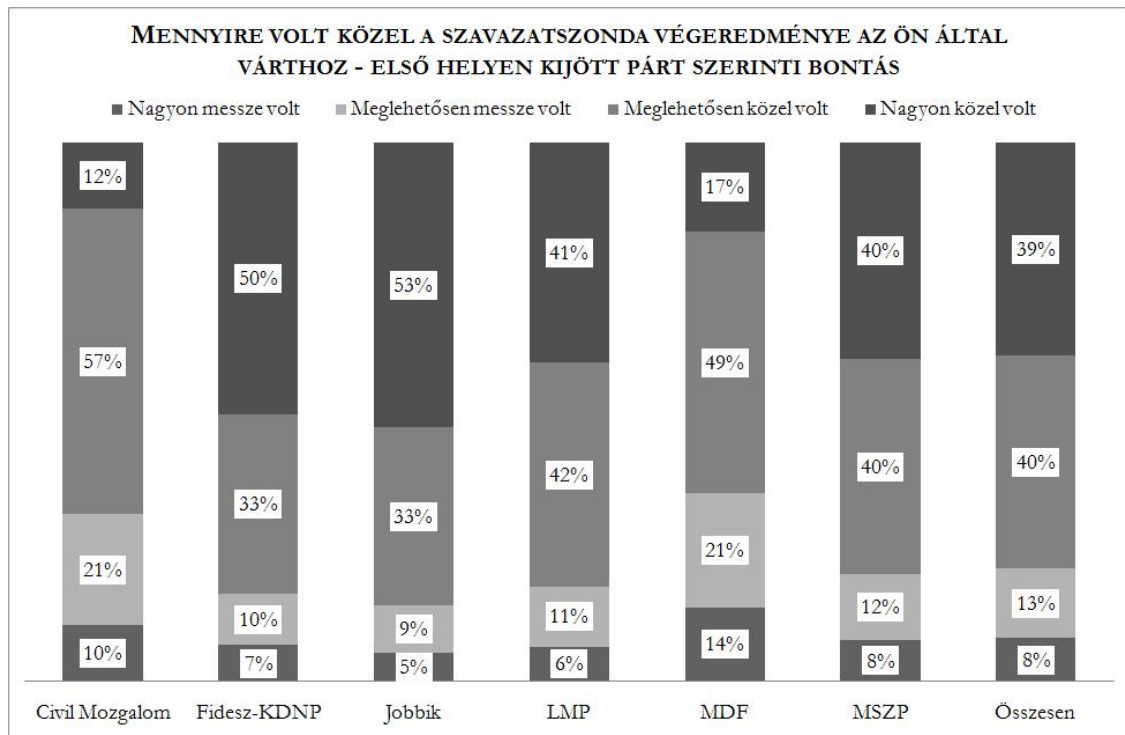
Amint látható, a válaszolók többsége kitöltötte a demográfiai kérdéseket is.⁷ Ez alapján a kitöltők között legnagyobb arányban a 26-35 évesek képviselték magukat. Mind az összlakossághoz, mind az internetező populációhoz képest magasabb arányban voltak a kitöltők között a fiatalabb korcsoportok tagjai. A férfi túlsúly nem meglepő, hisz a politikai- szociológiai kutatások többsége is azt mutatja, hogy a férfiak jobban érdeklődnek a politika iránt, valamint a döntéseiknél nagyobb szerepet játszanak a racionális motívumok. Az iskolai végzettségnél pedig kidomborodik, hogy az alapfokú végzettségűek kevésbé érdeklődnek az ilyen típusú *smartvote* rendszerek iránt, bár fontos megjegyezni, hogy ez a csoport az internethasználat szempontjából is

⁷ A demográfiai kérdések kitöltése opcionális volt. Ezzel magyarázható, hogy a különböző demográfiai kérdésekre eltérő számú válasz érkezett. A „régión” és a „településtípus” esetében azért is kisebb a minta nagysága, mert sokan külföldről látogatták meg a Szavazatszonda oldalát. Jelentősebb számú látogatója volt az oldalnak Németországban (957 fő), az Egyesült Királyságban (808), az Egyesült Államokban (440), a szomszédos országok közül Romániában 380, Ausztriában 253, Szlovákiában 156 és Szerbiában 86 érdeklődő látogatta meg az oldalt. Ezen értékeket nyilvánvalóan nem tudtuk figyelembe venni. Érdekességként megemlíthető, hogy a Szondát olyan országokban is meglátogatták, mint Chile, Elefántcsontpart, Fülöp-szigetek, Gambia vagy Szingapúr.

depriválnak számít. A kitöltők többsége budapesti volt, bár ennél a kérdésnél figyelembe kell azt is venni, hogy a kitöltők az irányítószámukat írhatták be, ami például gátolta a határon túlról érkező válaszolók lokációját.

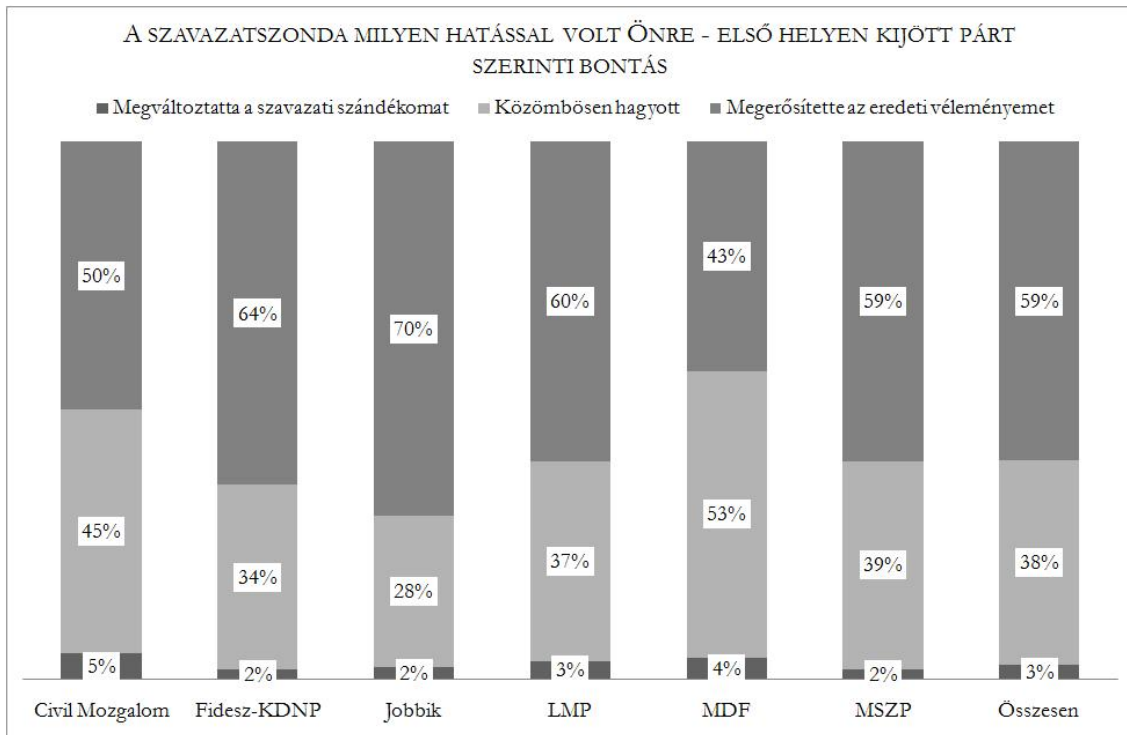
A Szavazatszonda fogadtatásával kapcsolatos kérdéseket, már csak a kitöltők kevesebb, mint 40%-a válaszolta meg.

5. ÁBRA: A FELHASZNÁLÓK VÁLASZAI A SZAVAZATSZONDA EREDMÉNYEINEK ELŐRE VÁRT/MEGLEPŐ VOLTÁRÓL

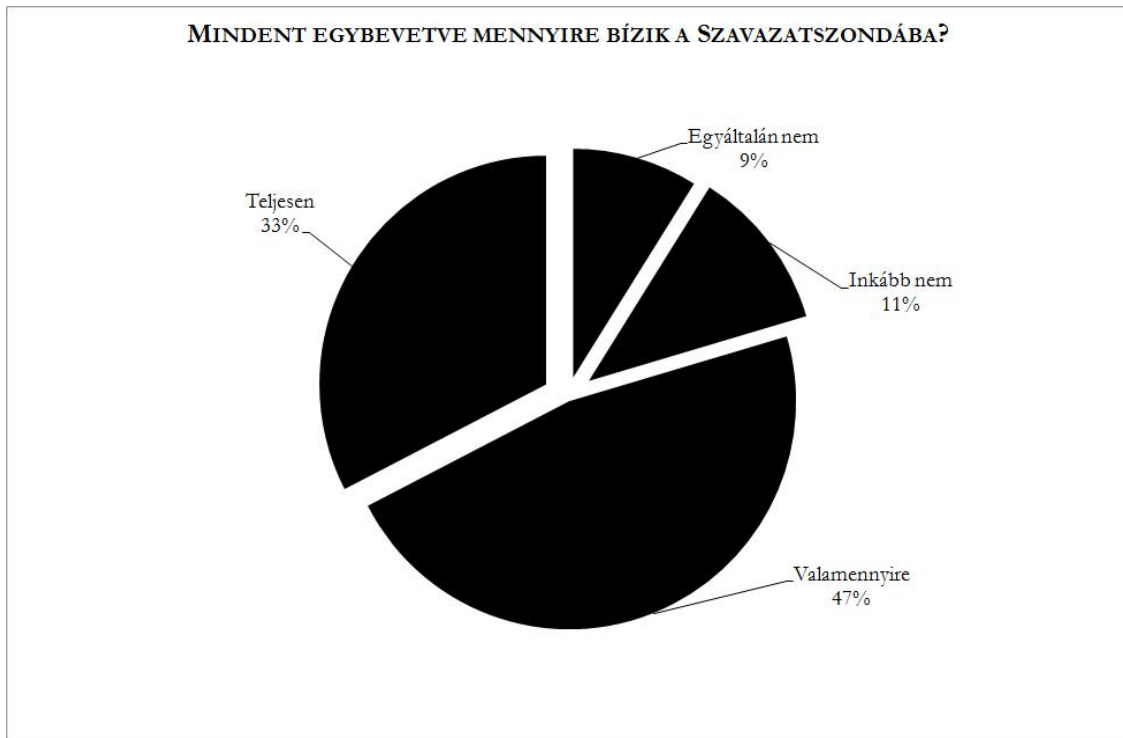
A kitöltők 39%-a azt válaszolta, hogy a Szavazatszonda eredménye nagyon közel volt a pártpreferenciájához, és további 40% azt nyilatkozta, hogy meglehetősen közel. Tehát összességben ilyen szempontból elégedettek voltak a kitöltők a portál eredményeivel. Az első helyen kijött pártok aránya szerint jelentős különbségek voltak abban a tekintetben, hogy az adott eredmény mennyire volt közel a felhasználók várakozásához illetve mennyire volt távol. Az a csoport volt a leginkább elégedett a szavazatszonda eredményével, akinek a Jobbik jött ki az első helyen. Ez azt jelzi, hogy a Szonda kitöltői között nagyon magas volt a radikális párt támogatóinak aránya. A második legelégedettebb az a csoport volt, akinek a Fidesz jött ki első helyen. Azok közül, akiknek a Civil Mozgalom illetve az MDF jött ki első helyen, az átlagnál sokkal kevesebben mondták, hogy az eredmény nagyon közel volt az általuk várthoz.

6. ÁBRA: A FELHASZNÁLÓK VÁLASZAI A SZAVAZATSZONDA VÁLASZTÓI MAGATARTÁSUKRA KIFEJTETT HATÁSÁRÓL

Talán az egyik legérdekesebb kérdés az ilyen jellegű portáloknál, hogy mekkora hatással vannak a kitöltők véleményére. A legtöbb esetben megerősítette a válaszadók preferenciáját a portál, de 3% úgy nyilatkozott, hogy megváltoztatta a választási preferenciáját. Azok körében, akik azt mondták, hogy meglehetősen messze volt az eredmény a várttól, több mint 6%-nak változtatta meg a véleményét a Szavazatszonda, bár összességben a legtöbb „preferenciaváltó” azok közül került ki, akiknek a portál által mutatott eredmény meglehetősen közel volt a saját várakozásaihoz. Ez alátámasztja azt, hogy a *smartvote* rendszer nem tudja nagymértékben befolyásolni a szavazási preferenciákat, de a két párt között ingadozók esetében lökést adhat egyik irányba. A Szonda által kijött eredmény a Civil Mozgalom irányába változtatta meg leginkább az emberek véleményét, bár ezen csoport tagjainak is csak 5 százaléka mondta, hogy a Szonda befolyásolta a szavazási szándékát. A saját korábbi véleményük megerősítése azok körében volt a legmagasabb, akiknek a Jobbik jött ki első helyen.

7. ÁBRA: A FELHASZNÁLÓK VÁLASZAI A SZAVAZATSZONDA MEGÍTÉLÉSÉRŐL

Összességében a többség teljesen (33%) vagy legalább valamennyire (47%) bízik a Szavazatszonda pontosságában. Nem meglepő módon, minél inkább a várt eredményt kapta a kitöltő, annál nagyobb valószínűséggel válaszolta azt, hogy megbízik a Szavazatszondában.⁸

A tanulmány részletesebb értékelése a *Társadalom & Politika* 2010/2. számában olvasható. A *Társadalom & Politika* folyóirat korábbi számai elérhetők a www.tarsadalomespolitika.hu weboldal címen.

A tanulmány szerzői: Holndonner Róbert László a Szavazatszonda-projekt szakmai vezetője, Kmetty Zoltán a Szavazatszonda külső szakértője, Krizmanits József a Szavazatszonda projektvezetője.

⁸ A két változó közötti Spearman korreláció 0,55 volt.